

СЕРГІЙ ВИТКАЛОВ

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5345-1364>

доктор культурології, професор, професор кафедри
івент-індустрій, культурології та музеєзнавства
Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна)
sergiy_vsv@ukr.net

ЛЮБОВ КИЯНОВСЬКА

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0117-5078>

докторка мистецтвознавства, професорка,
завідувачка кафедри історії музики
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка
(Львів, Україна)
luba.kyjan@gmail.com

МЕМУАРНО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДИСКУРС

ПРО ОТЦЯ ОСТАПА НИЖАНКІВСЬКОГО

Досліджено спогадову публіцистику з газетних видань української діаспори другої половини ХХ століття, присвячену суспільно-громадському та культурно-освітньому діячу, композитору, диригенту отцю Остапу Нижанківському. Висвітлено тематико-змістове наповнення мемуарних пресодруків Івана Боднарука, Остапа Бобикевича, Осипа Залеського, Андрія Кігічака на сторінках «Нового Шляху», «Америци», «Нашого Кличу», «Українського Слова», «Шляху Перемоги». Проаналізовано життєписний матеріал, що поглиблює біографію та віхи творчості митця Східної Галичини. Осмислено знаковість постаті отця О. Нижанківського для розвитку соціокультурного простору краю на основі опрацьованих газетних дописів. Аргументовано джерелознавчу, аксіологічну, пізнавальну вартість публіцистичних дописів, що «побачили світ» в інонаціональному світовому просторі. Розглянуто видатних нащадків Нижанківських, сторінки життя митця з різних років. Описано хорovu спадщину отця О. Нижанківського крізь допис І. Боднарука. Окреслено родинний талант Нижанківських до музики, зокрема сина Нестора Нижанківського, а також творче спілкування з видатними діячами С. Крушельницькою, І. Франком, О. Кошицем, що описано в публікації О. Бобикевича. Визначено цінність мистецького хисту композитора та громадської діяльності у створенні «Львівського Бояну», «Бережанського Бояну», «Стрийського Бояну», «Бібліотеки музикальної», що представлено в публікації О. Залеського. З'ясовано трагічні події смерті священика крізь мемуарний матеріал А. Кігічака. Доведено, що спогадові дописи є вартісним джерелознавчим матеріалом в сучасному соціокультурному просторі України. Аргументовано, що проаналізовані матеріали стануть добрим підґрунтям для дослідників низки питань з історично-музичного минулого Східної Галичини другої половини ХІХ століття, зокрема діяльності священичої еліти краю у розбудові української державності, творчого доробку отця О. Нижанківського, а також для культурологів та музикознавців, котрі вивчають

соціокультурні сторінки періоду приналежності до Польської держави.

Ключові слова: українська музична культура, музично-критична публіцистика, публіцистика, отець О. Нижанківський, Нижанківські, культурно-мистецьке життя, Східна Галичина, наукова періодика.

Постановка проблеми... Суспільно-державні виклики російсько-української війни 2014–2024 років, що «... пов’язані зі знищенням людського потенціалу, руйнуванням інфраструктури країни» (Виткалов, Виткалов, 2023, с. 3) ставлять перед національною соціокультурологічною спільнотою завдання поглибленого дослідження нашого історичного минулого, зокрема діяльності провідників нації. До плеяди борців за українську державність, культуру належить отець Остап Нижанківський, котрий увійшов до українського літопису як політично-релігійний діяч кінця XIX – початку XX століть, а також як творець культурно-мистецького простору Східної Галичини. У сучасні часи сторінки його життєтворчості доповнюються новим фактологічним матеріалом. Великий інформативний масив про видатних українських митців минулого століття містять періодичні видання української діаспори. На сторінках часописів «Новий Шлях», «Америка», «Наш Клич», «Українське Слово», «Шлях Перемоги» знайшла висвітлення маловідома біографічна подієвість о. О. Нижанківського в спогадових матеріалах фундаторів української культури. Тому сьогодні є актуальним аналіз цих мемуарно-публіцистичних матеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Біографічний матеріал про о. О. Нижанківського висвітлений у праці Ярослави Колодій (1994). Дослідниця оглядово подає знакові віхи життя митця. Постаті священика як будителя українського народу, суспільно-політичного та громадсько-культурного діяча, композитора та диригента присвячені книги Романа Сов’яка (1994; 2005), котрі поглиблюють уявлення про галицького просвітителя. Мистецтвознавчо-культурологічна характеристика різноаспектної творчості духовного провідника представлена ним у виданні «Остап Нижанківський» (Сов’як, 2019). Світоглядні орієнтири о. О. Нижанківського осмислюються в науковій публікації «До питання картини світу отця Остапа Нижанківського» (Молчко,

2021б), котра вияскравлює його як творця націєтворчих процесів у Східній Галичині. У монографії «Газетне слово отця Остапа Нижанківського» (Молчко, 2021а) фахово опрацьована музично-критична спадщина митця, у якій діяч представлений літописцем культурно-мистецького та громадського життя Східної Галичини. Мемуарні публікації українських громадсько-освітніх подвижників іонаціонального світового простору, що «побачили світ» у часописах «Новий Шлях», «Америка», «Наш Клич», «Українське Слово», «Шлях Перемоги» не стали підґрунтям зазначених вище культурологічно-мистецтвознавчих досліджень.

Мета статті — здійснити аналіз спогадових пресодруків української діаспори, авторами яких є знані галицькі культурно-освітні діячі ХХ століття.

Відповідно до поставленої мети було визначено **завдання** дослідження:

1) розкрити тематико-змістовий контент персоніфікованої інформації про о. О. Нижанківського на сторінках часописів української діаспори — «Новий Шлях», «Америка», «Наш Клич», «Українське Слово», «Шлях Перемоги»;

2) проаналізувати спогадовий матеріал публікацій Івана Боднарука, Остапа Бобикевича, Осипа Залеського, Андрія Кігчака, який поглиблює біографію о. О. Нижанківського;

3) визначити аксіологічне значення пресодруків зазначених діячів української діаспори у сфері досліджень життєтворчості українського священика, композитора, суспільно-громадського та освітнього діяча.

Виклад основного матеріалу дослідження... Соціокультурна активність отця Остапа Нижанківського в Східній Галичині відіграла ключову роль у становлення української державності, а відтак і мистецтва. Його життєтворчість «... припала на етап перелому двох століть. Але, незважаючи на суспільно-політичні зміни і бездержав'я, діяльність духовного провідника була скерована на втілення ідеї україноцентризму у всіх сферах буття, на наскрізь пронизана працею на скріплення національного духу народу» (Молчко, 2021а, с. 28). Після смерті цього знакового діяча його портрет доповнювався спогадами видатних галицьких митців, зокрема, і тих, які емігрували з приходом тоталітарного

режиму. На шпальтах часописів української діаспори вийшло друком чимало публіцистичних дописів мемуарного змісту. Отцю Остапу Нижанківському присвятив свій газетний матеріал педагог-філолог Іван Боднарук, який довгі роки учителював у дівочій гімназії «Рідна школа» у Стрию. Його стаття під назвою «Світлій пам'яті О. Нижанківського» (Боднарук, 1959, сс. 3-5) опублікована 4 жовтня 1959 року у часописі «Українське Слово», що виходить у Буенос-Айресі.

У пресодруці Івана Боднарука, присвяченому 40-річчю трагічної загибелі о. Остапа Нижанківського, характеризується творчий спадок композитора, аналізуються віхи його життя. Згадавши про розстріл священика, талановитого композитора і громадського діяча польськими військовими у травні 1919 року, автор підкреслює, що цей випадок «...потряс до глибини всім нашим громадянством і вкрив жалобою всю галицьку Україну» (Боднарук, 1959, с. 3). Публіцист характеризує священичу родину Нижанківських, зокрема о. Йосипа Нижанківського, пароха с. Дідушичі Великі біля Стрия, почесного крилошанина, борця за тверезий спосіб життя, до того ж він «...належав до колись найдіяльніших священиків серед старшого покоління Стрийщини» (Боднарук, 1959, с. 4). Мати Йосифа також походила зі священичого роду Тишинських, «... відзначалася найкращими прикметами духа» (Боднарук, 1959, с. 4). У цій родині виховувалося дев'ятеро дітей — шестеро синів і три дочки.

Аналізуючи юнацькі роки композитора, журналіст відкриває сторінки його непростой долі: адже після шостого гімназійного класу Остапа забрали до війська, як під старшина він три роки служив у Львові. За цей час зумів організувати чудовий гімназійний хор при Львівській академічній гімназії. Не мав можливості повністю присвятити своє життя музиці. Тому закінчив теологію, був парохом у різних селах, наприкінці — у Завадові на Стрийщині.

Автор допису торкається також долі братів і сестер о. Остапа. Володимир, Петро, Олександр, Іван та Олександр були музично обдаровані. Дві сестри Осипа та Олена заміжні за священиками о. О. Бобикевичем та о. М. Ярославичем. Михайлина стала дружиною адвоката А. Говиковича. «У

родині Нижанківських, — зазначає І. Боднарук, — плекання музики передавалося з роду в рід. Ця родина видала здібних і небуденних піаністів, а серед них найбільш знані нам Остап Нижанківський його син Нестор» (Боднарук, 1959, с. 4). Кількома словами торкається І. Боднарук долі синів о. Остапа Нестора, Степана, Богдана. Висвітлюючи творчість о. О. Нижанківського, автор наголошує на його видавничій діяльності. Започаткована ним «Бібліотека музикальна» відіграла визначну роль у формуванні української культури. Десять її випусків, які побачили світ наприкінці XIX століття, підняли на вищий щабель музичну культуру в Галичині і призвели до створення нових музичних товариств. Музичні композиції о. О. Нижанківського «Гуляли», «З окрушків», «Минули літа молодії» та низка інших підкорили серця молодих галичан. Творчі зв'язки з Миколою Лисенком, а також з багатьма галицькими митцями збагачували творчу думку.

З повагою і теплом описує життєвий та творчий шлях митця інженер Остап Бобикевич (племінник о. О. Нижанківського). Його публікація «Композитор отець о. О. Нижанківський» (Бобикевич, 1958) з'явилася на шпальтах часопису «Шлях Перемоги» у Мюнхені 15 червня 1958 року. Дописувач робить акцент на родині, відомої як найбільш патріотичної, готової до самопожертви ради блага свого народу. «Вся родина Нижанківських, — пише він, — славилася своєю музикальністю» (Бобикевич, 1958, с. 3). Про отця Остапа О. Бобикевич згадує з особливим пієтетом, підкреслюючи, що він ще за студентських років проявив себе як досвідчений і талановитий диригент. Через те саме йому доручили керувати збірним українським хором під час привітань цісаря, «... Франц Йосиф особисто дякував диригентові за вміле керування хором та чудовий спів» (Бобикевич, 1958, с. 3).

Зупиняється О. Бобикевич на музичному вихованні, яке панувало в родині отця. Найбільше уваги приділялося синові Несторові, двоюрідному братові журналіста. Обоє хлопців були музично обдаровані. Вони майже кожної суботи відправлялися на парафію отця О. Нижанківського у Завадів, де

займалися музикуванням: «Ми з Нестором грали на чотири руки всякі пісні і фортеп'янові композиції. Особливо любили ми коляди та народні пісні, які на різні способи ми оформляли. Отець Остап давав мені, а пізніше й Несторові різні теми та пісні для музичного оформлення» (Бобикевич, 1958, с. 3). Часто о. Остап запрошував племінника відтворювати його композиції, при цьому він співав мелодію приємним баритоном.

Згадує публіцист про гостинність дому Нижанківських у Завадові. Адже тут бували не лише родичі, а й хористи «Стрийського Бояну», відомі композитори: Денис Січинський, Ярослав Ярославенко, Олександр Кошиць зі своєю капелою. Наголошує він також на популярності творів о. О. Нижанківського, які часто виконувалися на концертних сценах Галичини (це – хоріві композиції «Гуляли», «Нова Січ», солоспіви «Ах, де ж той цвіт», «Минули літа молодії», «В гаю зеленім» та інші). Особливе ставлення в композитора було до народної пісні, зразки якої він радо записував, «... вважаючи їх цілющим джерелом нашої музики, що може бути поширене нашими композиторами у глибоке бистре русло мистецької музичної творчости» (Бобикевич, 1958, с. 3).

Обіймаючи парафії на Стрийщині, отець Остап багато снаги доклав до розвитку співочої майстерності хору «Стрийський Боян» і «... підніс свій хор до мистецьких вершин» (Бобикевич, 1958, с. 3). Концерти цього колективу славилися високим рівнем виконання. На них любив бувати композитор Станіслав Людкевич.

Проте, о. Остап не міг повністю посвятитися музиці. На перешкоді цьому стала наша бездержавність, то ж доводилося багато часу присвячувати громадським справам, кооперації, розвитку освіти. Автор допису наголошує: «... він був не лише композитором, але й каменярем на шляху змагань нашого народу за державність і визволення з чужої неволі» (Бобикевич, 1958, с. 6). На громадсько-політичній ниві отець співпрацював разом з доктором Євгеном Олесницьким, о. Олексою Бобикевичем та іншими. На початку ХХ століття Стрийщина увійшла в історію як край, де зароджувалася українська кооперація.

«Отець Остап, як парох трьох сіл та організатор повіту, маючи незвичайний організаційний змісл, приглядався до господарського життя села <...>, — пише автор, — 1. 10. 1904 р. заснував о. Остап у своїй парохії Завадів першу українську молочарню в Галичині» (Бобикевич, 1958, с. 6). Завдяки цьому почину засновано Краєвий Союз Господарсько-молочарський, згодом відомий як Маслосоюз.

У своєму дописі Остап Бобикевич підкреслює харизматичні риси характеру свого дядька, зазначаючи, що це була «... людина незвичайно меткої вдачі, повний невичерпної енергії, був теж дуже тактовний і чемний у поведінці з усіма людьми» (Бобикевич, 1958, с. 6). З приходом першої світової війни два старші сини отця служили у війську, а це свідчить про те, що він виховав їх щирими українськими патріотами.

Розповідає автор про трагічну загибель отця та скромний його похорон, а також про долю інших членів родини.

Дві статті про о. О. Нижанківського за авторством композитора, музикознавця, публіциста Осипа Залеського у часописах «Наш Клич» та «Новий Шлях» вийшли друком у 1959 та 1962 роках. Публікація під назвою «Остап Нижанківський (в сорокові роковини смерти)» (Залеський, 1959, сс. 3-4) присвячена осмисленню становлення і розвитку мистецького таланту корифея української музики. Автор зазначає, що майбутній композитор «... вже під час гімназійної науки цікавився музикою, співав у шкільному хорі і був диригентом учнівського хору, а по закінченні науки хотів студіювати музику в школі М. Лисенка в Києві» (Залеський, 1959, с. 3). У пресодруці О. Залеський зупиняється на відомому факті з життя о. О. Нижанківського, а саме листі М. Лисенка з запрошенням на навчання, який не дійшов до свого адресата. Батько Остапа хотів бачити сина священиком, тому не показав йому цієї кореспонденції. Син з великим жалем згадував про це родинне непорозуміння і називав його трагедією свого життя. Звичайно, на цьому втратила саме українська музика. Але О. Залеський з розумінням ставиться до вчинку батька, «... який, ідучи за тодішніми галицькими поглядами, що мистець це “непевний

фах”, і що синові священичого роду таке зайняття “не підходить”, спрямував його на інший шлях» (Залеський, 1959, с. 3). До того ж, публіцист у статті за 1962 рік нагадує, що з подібними перепонами зіткнулася й Соломія Крушельницька (також дочка священика). Все ж співачка зуміла вирватися на навчання до Італії і світ визнав її геніальність (Залеський, 1962, с. 2).

Слід зазначити, що публіцист, аналізуючи моменти життя композитора, наголошує, що о. О. Нижанківський, хоча й закінчив богословські студії, все-таки здобув фахову музичну освіту і «... у 1896 році склав у Празі іспит на вчителя музики в середніх школах і короткий час працював як учитель співу» (Залеський, 1962, с. 2).

Автор допису зупиняється на цікавій події з молодих років отця О. Нижанківського. Він розповідає про те, як з хором львівських студентів композитор влаштовував мистецькі прогулянки містами Галичини, «... популяризуючи в такий спосіб хорове мистецтво і хорову українську пісню» (Залеський, 1962, с. 2). На рахунку творчої біографії о. О. Нижанківського керівництво співочими колективами «Боян» у Бережанах, Львові, Стрию. Ця натхненна праця принесла йому славу знаменитого диригента на теренах Галичини. Слава о. О. Нижанківського як найкращого хорового диригента ширилася Галичиною. Саме йому доручено керувати зведеним хором усіх галицьких «Боянів» під час святкування 35-річчя композиторської праці Миколи Лисенка на ювілейному концерті у Львові 1903 року. «Останню прислугу М. Лисенкові, — пише журналіст, — віддав О. Нижанківський у 1912 році, промовляючи як член делегації галицьких українців, на похоронах М. Лисенка у Києві» (Залеський, 1962, с. 2).

Ведучи мову про видання «Бібліотеки музикальної», яку започаткував композитор у 1885 році, публіцист перелічує композиторів, чиї твори друкувалися у цьому виданні. Серед інших — А. Вахнянин, М. Лисенко, М. Вербицький, С. Воробкевич, Г. Топольницький, І. Недільський, Ф. Колесса. Доступними для аматорів співу стали твори М. Лисенка «Молитва» («Боже великий, єдиний»), П. Ніщинського «Закувала та сива зозуля»,

«Помарніла наша доля» А. Вахнянина, «До бою» П. Бажанського, «Три шляхи» Г. Топольницького, «На щедрий вечір» Ф. Колесси та інші. Побачили світ також твори о. О. Нижанківського «З округів», «Коляди». Це видавництво публікує також твори з репертуару «Львівського Бояну». Автор допису зазначає: «... особливе значення для розвитку музичного життя мали видані твори М. Лисенка, до того часу мало знані на західних землях» (Залеський, 1962, с. 2).

В статті 1962 року О. Залеський підкреслює велике значення виходу в світ «Бібліотеки музикальної», використовуючи тезу з оголошення в журналі «Зоря» такого змісту: «... задачею того видавництва єсть розширити по всіх, хоч би і найбідніших руських хатах руську пісню, загіти всіх до щирої любови всього, що своє і що рідне» (Залеський, 1962, с. 2).

Ще одна цікава деталь проливає світло на творчу біографію композитора. У заснованій Іваном Франком у 1894 році комісії для збирання і видавання українських народних мелодій брав участь і о. Остап Нижанківський, нащо звертає увагу автор статті.

Осип Залеський відзначає хорові твори авторства о. О. Нижанківського, в першу чергу, кантату «Не гармати грають нині» на слова Івана Франка, яка, очевидно не збереглася. Пише також про велику популярність одного з кращих його творів — «Гуляли, гуляли» на слова Ю. Федьковича, а також «З округів». Він підкреслює, що «... музична фактура тісно пов'язана з текстами пісень і творить драматичні картини, повні експресії і в ритміці, і в мелодії» (Залеський, 1962, с. 2).

У дописі відведене місце солоспівам о. О. Нижанківського. Автор акцентує увагу на таких творах: «Верніться, сні мої прекрасні», «Ах, де ж той цвіт», «Минули літа молодії», останній солоспів увіковічений на грамофонній платівці вокалістом Орестом Руснаком. Зі щемливою тугою згадує публіцист про дует «Ластівко моя прекрасна» та фортепіанний твір «Вітрогони», які були популярними у свій час серед молоді, часто лунали перед гостями на українських приходствах.

Автор зазначає, що о. О. Нижанківський з задоволення займався аранжуванням народних пісень, писав церковні пісні та коляди, створив широко використовуване похоронне «Святий Боже».

Публіцист, як і аналітики життєвого шляху композитора, також дотримується думки, що його громадсько-політична діяльність забирала надто багато часу і життєвої енергії. То ж «... коли б він присвятився в більшій мірі музиці, дав би нашій музичній культурі великий вклад так у творчій, як і в організаційних ділянках» (Залеський, 1962, с. 2).

Відомо, що суспільно-політична діяльність о. О. Нижанківського за словами О. Залеського «... була «сіллю» в очах тодішньої айстро-польської адміністрації Галичини, і це було причиною, що духовна влада кидала його по різних, часто вбогих, парохіях» (Залеський, 1962, с. 2). На жаль, саме національна активність стала причиною його смерті — розстрілу без суду у травні 1919 року.

Трагічній загибелі корифея української музики присвятив дві статті ветеран національно-визвольної боротьби, журналіст Андрій Кігічак. Це його публікації «Перша жертва польської займанщини м. Стрия у 1919 р.» (Кігічак, 1959б, с. 4) в газеті «Новий Шлях» за 1959 рік та «Душогубство, яке ділить два народи (у 40 роковини розстрілу о. Остапа Нижанківського)» (Кігічак, 1959а, с. 5) в часописі «Америка» за 1959 рік. Автор згаданих дописів глибоко вник у причини цієї трагедії. Він зазначає, що арешт священника польськими окупаційними військами відбувся 18 травня на парафії у Завадові, неповних два тижні після відступу українських військ зі Стрия.

Про розстріл священника автор дописів дізнався лише у червні 1919 року, перебуваючи під час Чортківської офензиви у лавах Української Галицької армії. Ця звістка викликала у нього «... потрясаюче враження» (Кігічак, 1959а, с. 5).

А. Кігічак наголошує, що загибель священника «...творить занадто великий контраст, щоб залишитись проминаючим, трагічним епізодом українсько-польської боротьби 1918–1919 рр.» (Кігічак, 1959а, с. 5). І справді,

популярність о. О. Нижанківського як душпастиря, композитора, чільного економічного діяча, віце-маршала Стрийського повіту, людини величезної особистої культури постали супроти бруталності і безправ'я, з яким польські шовіністи здійснили скрито вбивство. Автор допису вважає загиблого «...уособленням української жертви з боку польського сліпого, зоологічного шовінізму і хворого почуття і берменшівства» (Кігічак, 1959а, с. 5).

Ця екзекуція говорить про морально-етичні вартості, почуття правопорядку і внутрішньої дисципліни вояків двох воюючих сторін. При цьому українська сторона в цій ситуації відзначається позитивними загальнолюдськими і національними прикметами. При цьому журналіст наводить аргументовані факти: за української влади у стрийського підприємця Верштайна у його ливарні було знайдено «машинові кріси». За це йому судилася смертна кара. Але правосуддя молодій українській владі цього засуду не затвердив і після зайняття поляками міста арештований вийшов на волю.

Про деталі цієї трагедії автор допису дізнався згодом від наймолодшого сина покійника Богдана Нижанківського. Священника арештовано на приходстві у Завадові, утримувано в тюрмі Стрия, а потім — в будинку адвоката Євгена Олесницького, де у воєнний час квартирував відділ армії Галлера. 22 травня його вивели на вулицю і повели у напрямку двірця, але в останній момент повернули в іншу сторону, де на залізничному насипі вчинили розправу. Від сповіді, про яку цинічно запитав конвой, отець відмовився додавши: «...моя невинна кров чи може і мнімі гріхи і так підуть на ваші голови» (Кігічак, 1959б, с. 4). Після цього отця розстріляли. В той момент телеграфіст на станційній команді одержав депешу про те, щоб священника о. О. Нижанківського звільнити. Поданий згодом вдовою Галиною Нижанківською до уряду позов про перегляд справи ні до чого не привів. Їй пояснили, що вбивство сталося тоді, коли ще було «безвладдя», то ж влада не несе відповідальності за дії невідомих людей.

Закінчуючи свої дописи, автор підсумовує: «... і так трагічно закінчив своє трудовлюбиве для своєї Нації життя о. Остап Нижанківський, автор

безсмертних в репертуарах наших хорів шедеврів» (Кігічак, 1959b, с. 4).

Висновки.

1. Мемуарно-публіцистичні матеріали громадсько-мистецьких діячів української діаспори другої половини ХХ століття про о. О. Нижанківського є вартісними соціокультурні джерелознавчі документи, які репрезентують його маловідомі біографічні, світоглядні, творчі сторінки життєпису.

2. Спогадові пресодруки Івана Боднарука, Остапа Бобикевича, Осипа Залеського, Андрія Кігічака представляють цінність постаті зазначеного галицького священика, композитора, суспільно-громадського та освітнього діяча для української історії та культури.

3. Багате інформаційне наповнення дописів, що стосується цієї видатної особистості, дало змогу переосмислити його суспільно-громадський та мистецький внесок у розвиток національного буття Східної Галичини, а також сьогодні виконує пізнавально-виховну функцію в сучасному інформаційному просторі України.

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні вивчення питань з історично-музичного минулого Східної Галичини другої половини ХІХ століття, а саме націєтворчої діяльності священичої еліти регіону, зокрема суспільно-громадської діяльності та творчого доробку о. О. Нижанківського. Стаття стане добрим підґрунтям для культурологів та музикознавців, котрі вивчають соціокультурні сторінки періоду бездержав'я.

Список використаної літератури і джерел

1. Бобикевич, О., 1958. Композитор отець О. Нижанківський. *Шлях Перемоги*, 15 червня, с.3; с.6.
2. Боднарук, І., 1959. Світлій пам'яті О. Нижанківського. *Українське Слово*, 4 жовтня, сс.3–5.
3. Виткалов, В. Г. та Виткалов, С., 2023. Наукова фахова проблематика ЗВО в умовах війни. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 46, сс.3–7.
4. Залеський, О., 1959. Остап Нижанківський (в сорокові роковини смерті). *Наш Клич*, 18 червня, сс.3–4.
5. Залеський, О., 1962. Композитор Остап Нижанківський. *Новий Шлях*, 34, с.2; с.7.
6. Кігічак, А., 1959а. Душогубство, яке ділить два народи (у 40 роковини розстрілу о. Остапа Нижанківського). *Америка*, 102, с.5.
7. Кігічак, А., 1959б. Перша жертва польської займанщини м. Стрия у 1919 р. *Новий Шлях*, 23, с.4.
8. Колодій, Я., 1994. *Остап Нижанківський*. Львів: Логос.

9. Молчко, У., 2021а. *Газетне слово отця Остапа Нижанківського*: монографія. Стрий: Видавничий дім “Укрпол”.
10. Молчко, У., 2021б. До питання картини світу отця Остапа Нижанківського. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 39. сс.35–42.
11. Сов’як, Р., 1994. *Остап Нижанківський. Нарис про життя і творчість*. Дрогобич: Відродження.
12. Сов’як, Р., 2005. *Остап Нижанківський та його музично-педагогічна спадщина*. Дрогобич: НВЦ «Каменяр».
13. Сов’як, Р., 2019. *Остап Нижанківський*. Стрий: Щедрик.

References

1. Bobykevych, O., 1958. Kompozytor otets O. Nyzhankivskyi [Composer Father O. Nyzhankivskyi]. *Shliakh Peremohy*, 15 chervnia, p.3; p.6.
2. Bodnaruk, I., 1959. Svitlii pam’iati O. Nyzhankivskoho [In memory of O. Nyzhankivskyi]. *Ukrainske Slovo*, 4 zhovtnia, pp.3–5.
3. Vytkalov, V. H. and Vytkalov, S., 2023. Naukova fakhova problematyka ZVO v umovakh viiny [Scientific and professional issues of higher education in war conditions]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, 46, pp.3–7.
4. Zaleskyi, O., 1959. Ostap Nyzhankivskyi (v sorokovi rokovyny smerty) [Ostap Nyzhankivskyi (on the fortieth anniversary of his death)]. *Nash Klych*, 18 chervnia, pp.3–4.
5. Zaleskyi, O., 1962. Kompozytor Ostap Nyzhankivskyi [Composer Ostap Nyzhankivskyi]. *Novyi Shliakh*, 34, p.2; p.7.
6. Kihichak, A., 1959a. Dushohubstvo, yake dilyt dva narody (u 40 rokovyny rozstrilu o. Ostapa Nyzhankivskoho) [Soul murder that divides two peoples (on the 40th anniversary of the execution of Father Ostap Nyzhankivskyi)]. *Ameryka*, 102, p.5.
7. Kihichak, A., 1959b. Persha zhertva polskoi zaimanshchyny m. Stryia u 1919 r. [The first victim of the Polish occupation of Strya in 1919]. *Novyi Shliakh*, 23, p.4.
8. Kolodii, Ya., 1994. *Ostap Nyzhankivskyi* [Ostap Nyzhankivskyi]. Lviv: Lohos.
9. Molchko, U., 2021a. *Hazetne slovo ottsia Ostapa Nyzhankivskoho*: monohrafiia [Newspaper word of Father Ostap Nyzhankivsky: monograph]. Stryi: Vydavnychi dim “Ukrpol”.
10. Molchko, U., 2021b. Do pytannia kartyny svitu ottsia Ostapa Nyzhankivskoho [To the question of Father Ostap Nyzhankivskyi's picture of the world]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, 39. pp.35–42.
11. Soviak, R., 1994. *Ostap Nyzhankivskyi. Narys pro zhyttia i tvorchist* [Ostap Nyzhankivskyi. An essay about life and creativity]. Drohobych: Vidrodzhennia.
12. Soviak, R., 2005. *Ostap Nyzhankivskyi ta yoho muzychno-pedahohichna spadshchyna* [Ostap Nyzhankivskyi and his musical and pedagogical legacy]. Drohobych: NVTs “Kameniar”.
13. Soviak, R., 2019. *Ostap Nyzhankivskyi* [Ostap Nyzhankivskyi]. Stryi: Shchedryk.

SERHIY VYTKALOV

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5345-1364>

*Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor at the Department
of Event-industry, Cultural Studies and Museology
at Rivne State University of Humanities
(Rivne, Ukraine)
sergiy_vsv@ukr.net*

LYUBOV KIYANOVSKAORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0117-5078>

Doctor of Art History, Professor,

Head of the Department of Music History

at Mykola Lysenko Lviv National Music Academy

(Lviv, Ukraine)

luba.kyjan@gmail.com

RECOLLECTION JOURNALISTIC DISCOURSE ON REVEREND OSTAP NYZHANKIVSKYI

The article examines memorial journalism and articles from the newspapers of the Ukrainian diaspora of the second half of the 20th century dedicated to the social and cultural and educational figure, composer, conductor Priest Ostap Nyzhankivskyi. The author highlights the thematic content of the memoir printed sources by Ivan Bodnaruk, Ostap Bobykevych, Osip Zaleskyi, Andriy Kigichak on the pages of "New Path", "America", "Our Call", "Ukrainian Word", "Path of Victory". The biographical material that deepens the biography and milestones of the artist of Eastern Galicia is analyzed. The popularity of the figure of Ostap Nyzhankivskyi is understood in the context of the development of the socio-cultural space of the region on the basis of investigated newspaper articles. The source-scientific, axiological, cognitive value of journalistic articles that "saw the world" in the non-national world space is argued. Prominent descendants of the Nyzhankivskyi family, as well as pages of the artist's life during different years are mentioned and described in the article. In addition, attention is paid to the choral heritage of Ostap Nyzhankivsky thanks to the printed memories of Ivan Bodnaruk. The Nyzhankivskys' family talent for music is outlined, in particular speaking about his son of Nestor Nyzhankivskyi, as well as creative communication with prominent figures Solomiya Krushelnytska, Ivan Franko, Oleksandr Koshyts, that is described in the publication of Ostap Bobykevych. The value of the composer's artistic flair and public activity in the creation of "Lviv Boyan", "Berezhn Boyan", "Stryy Boyan", "Musical Library" which is presented in the publication of Osip Zaleskyi is determined. The tragic events of the priest's death were clarified through the memoirs of Andriy Kigichak. It has been proven that memorial printed sources are valuable archive material in the modern socio-cultural space of Ukraine. It is argued that the analyzed materials will be a respectable basis for researchers of a number of issues from the historical and musical past period of Eastern Galicia of the second half of the 19th century, in particular the activities of the priestly elite of the region in the development of Ukrainian statehood, the creative work of Ostap Nyzhankivskyi, as well as for cultural scientists and musicologists who study sociocultural pages of the period of belonging to the Polish state.

Keywords: *Ukrainian musical culture, music-critical journalism, journalism, Father Ostap Nyzhankivskyi, Nyzhankivskiyi family, cultural and artistic life, Eastern Galicia, scientific periodicals.*

Стаття надійшла до редакції 07.04.2024 р.